

opusdei.org

En l'epifania del Senyor

Àudio i text de l'homilia de sant Josepmaria “En l'epifania del Senyor” publicada a “És Crist que passa” i pronunciada el 6 de gener, Solemnitat de l'Epifania del Senyor, de 1956.

02/01/2025

Disponible també a [Soundcloud](#),
[ivoox](#)

Ara no fa gaire he admirat un relleu en marbre que representa l'escena de l'adoració dels Mags a Déu Infant. Emmarcant el relleu, n'hi havia d'altres: quatre àngels, cadascun amb un símbol: una diadema, el món coronat per la creu, una espasa, un ceptre. D'aquesta forma plàstica, utilitzant signes coneguts, és il·lustrat l'esdeveniment que commemorem avui: uns homes savis —la tradició diu que eren reis— s'agenollen davant un Nen, després de demanar a Jerusalem: *on és el rei nou nat dels jueus?*^[1]

Apressat per aquesta pregunta, jo també contemplo ara Jesús, *ajagut en una menjadora*,^[2] en un indret que només és lloc adequat per a les bèsties. ¿On és, Senyor, la vostra reialesa: la diadema, l'espasa, el ceptre? Li pertanyen, i no els vol: regna en bolquers. És un Rei inerme, que se'ns mostra indefens: es un nen petit. ¿Com voleu no recordar aquells

mots de l'Apòstol: *s'anorrea prenent la condició d'esclau?*[3]

Nostre Senyor s'encarnà, per manifestar-nos la voluntat del Pare. I heus aquí que, ja en el bressol, ens ensenya. Jesucrist ens busca —amb una vocació, que és vocació a la santedat— per consumir, amb Ell, la Redempció. Considereu el seu primer ensenyament: hem de corredimir sense perseguir el triomf sobre els nostres pròxims, sinó sobre nosaltres mateixos. Com Crist, ens cal anorrear-nos, sentir-nos servidors dels altres, per dur-los a Déu.

On és el Rei? ¿No deu ser pas que Jesús desitja regnar, abans que res en el cor, en el teu cor? Per això es fa Infant perquè ¿qui no estima una criatura petita? ¿On és el Rei? ¿On és el Crist, que l'Esperit Sant procura formar en la nostra ànima? No pot estar en la supèrbia que ens separa de Déu, no pot estar en la falta de

caritat que ens aïlla. Crist, aquí, no hi pot ser; aquí, l'home, s'hi queda sol.

Als peus de Jesús Infant, el dia de l'Epifania, a un Rei sense senyals externs de reialesa, podeu dir-li: Senyor, foragiteu la supèrbia de la meva vida; trenqueu-me l'amor propi, aquesta voluntat d'afermar-me i d'imposar-me als altres. Feu que el fonament de la meva personalitat sigui la identificació amb Vós.

El camí de fe

La meta no és fàcil: identificar-nos amb Crist. Però tampoc no és difícil, si vivim com el Senyor ens ha ensenyat: si acudim cada dia a la seva Paraula, si impregnem la nostra vida amb la realitat sacramental, —l'Eucaristia— que Ell ens ha deixat per aliment, perquè el camí del cristià *fa de bon fer*, com ho recorda una antiga cançó de la meva terra. Déu ens ha cridat clarament i inequívocament. Com els Reis Mags,

hem descobert una estrella, llum i guia, en el cel de l'ànima.

Hem vist a l'Orient la seva estrella i venim a adorar-lo.[4] És la nostra experiència mateixa. També ens hem adonat que de mica en mica se'ns encenia una nova resplendor a l'ànima: el desig de ser plenament cristians; si em permeteu l'expressió, l'afany de prendre'ns Déu seriosament. Si cada un de vosaltres ara comencés a explicar en veu alta el procés íntim de la seva vocació sobrenatural, els altres judicariem que tot allò era diví. Agraïm a Déu Pare, a Déu Fill, a Déu Esperit Sant i a Santa Maria, per qui ens arriben totes les benediccions del cel, aquest do que, juntament amb el de la fe, és el més gran que el Senyor pot concedir a una criatura: l'afany ben determinat d'arribar a la plenitud de la caritat, amb el convenciment que també és necessària —i no tan sols

possible —la santedat de les tasques professionals, socials...

Considerereu amb quina finor ens invita el Senyor. S'expressa amb paraules humanes, com un enamorat: *T'he cridat pel teu nom.... Ets meu.*^[5] Déu, que és la perfecció, la grandesa, la saviesa, ens anuncia que som seus, que hem estat elegits com a terme del seu amor infinit. Cal una vida ferma de fe per a no desvirtuar aquesta meravella, que la Providència divina posa a les nostres mans. Una fe com la dels Reis Mags: la convicció que ni el desert, ni les tempestes, ni la tranquil·litat dels oasis no ens privaran d'arribar a la meta del Betlem etern: la vida definitiva amb Déu.

Un camí de fe és un camí de sacrifici. La vocació cristiana no ens treu del nostre lloc, però exigeix que abandonem tot allò que destorba el voler de Déu. La llum que s'encén

només és el principi; hem de seguir-la si volem que aquesta claredat sigui estrella, i després sol. *Mentre els Mags eren a Pèrsia —escriu Sant Joan Crisòstom— no veien sinó un estel; però en abandonar la pàtria, veieren el mateix sol de justícia. Hom pot dir que no haurien continuat veient l'estel si haguessin restat al seu país. Afanyem-nos, doncs, també nosaltres; i encara que tothom ens ho impedeixi, correm cap a la casa d'aquest Infant.*

[6]

Fermesa en la vocació

Hem vist a l'Orient la seva estrella i venim a adorar-lo. Quan el rei Herodes ho va saber, es contorbà, i amb ell tot Jerusalem.[7] Encara avui es repeteix aquesta escena. Davant la grandesa de Déu, davant la decisió, seriosament humana i profundament cristiana, de viure d'una manera coherent amb la pròpia fe, no manca qui s'estranya i fins s'escandalitza,

desconcertat. Hom diria que no conceben cap altra realitat que la que té cabuda en els seus limitats horitzons terrenals. Davant els fets de generositat que perceben en la conducta d'altres que han escoltat la crida del Senyor, somriuen amb displicència, s'espanten o bé —en casos que semblen veritablement patològics— concentren tot l'esforç a impedir la santa determinació que una consciència ha pres amb la llibertat més plena.

Jo he presenciats, a vegades, el gest que podria qualificar-se com una mobilització general, contra aquells qui havien decidit dedicar tota la seva vida al servei de Déu i dels altres homes. N'hi ha que estan convençuts que el Senyor no pot escollir qui vulgui sense demanar-los permís per elegir-ne d'altres; i que l'home no és capaç de tenir la llibertat més plena, per respondre que sí a l'Amor o per rebutjar-lo. La

vida sobrenatural de cada ànima és cosa secundària per als qui raonen així; pensen que mereix de prestar-hi atenció, però només quan s'hagin satisfet les petites comoditats i els egoismes humans. Si fos així, què en restaria, del cristianisme? Les paraules de Jesús, amoroses i exigents alhora, ¿són només per a ésser oïdes, o per a oir-les i posar-les en pràctica? Ell digué: *sigueu perfectes com el vostre Pare celestial és perfecte.*[8]

Nostre Senyor es dirigeix a tots els homes, perquè vagin al seu encontre, perquè siguin sants. No crida solament els Reis Mags, que eren savis i poderosos; abans ja havia enviat als pastors de Betlem, no un estel, sinó un dels seus àngels.[9] Però, pobres o rics, savis o no tan savis, han de fomentar en l'ànima la disposició humil que permet d'escoltar la veu de Déu.

Considerem el cas d'Herodes: era un potent de la terra, i té l'oportunitat de servir-se de la col·laboració dels savis: *va reunir tots els grans sacerdots i els escribes del poble, i els preguntava on havia de néixer el Messies.*[10] El seu poder i la seva ciència no el porten a reconèixer Déu. Per al seu cor empedreït, poder i ciència són instruments de maldat: el desig inútil d'anihilar Déu, el menyspreu de la vida d'un grapat de nens innocents.

Continuem llegint el sant Evangeli: *ells respongueren: a Betlem de Judà, perquè així està escrit pel profeta: I tu, Betlem, terra de Judà, no ets pas la més petita entre els prínceps de Judà; perquè de tu sortirà un cabdill que pasturarà el meu poble d'Israel.*[11] No podem passar per alt aquests detalls de misericòrdia divina: aquell que anava a redimir el món, neix en un llogarret perdut. I és que Déu no fa accepció de persones,[12] tal com

ens ho repeteix insistentment l'Esriptura. No es fixa, per a invitar una ànima a una vida de plena coherència amb la fe, en mèrits de fortuna, en noblesa de família, en alts graus de ciència. La vocació precedeix tots els mèrits: *l'estrella que havien vist a l'Orient els anava al davant fins que arribant sobre el lloc on era l'Infant va aturar-se.*[13]

La vocació és abans que res; Déu ens estima abans que sapiguem dirigir-nos-hi, i posa en nosaltres l'amor amb el qual podem correspondre-li. La paternal bondat de Déu ens ve a trobar.[14] Nostre Senyor no tan sols és just, sinó que és molt més: és misericordiós. No espera que hi anem, Ell s'avança, amb mostres inequívokes d'afecte paternal.

Bon pastor, bon guia

Si primer és la vocació, si l'estel lluu abans, per a orientar-nos en el nostre camí d'amor de Déu, no és lògic

dubtar quan, algun cop, se'ns amaga. Això passa en determinats moments de la nostra vida interior, gairebé sempre per culpa nostra, com ocorregué en el viatge dels Reis Mags: que l'estel desapareix. Ja coneixem la resplendor divina de la nostra vocació, estem persuadits del seu caràcter definitiu, però potser la polseguera que alcem tot caminant —les nostres misèries— formen un núvol opac, que priva el pas de la llum.

Què hem de fer, aleshores? Seguirem les passes d'aquells homes sants: preguntarem. Herodes es va servir de la ciència per comportar-se injustament: els Reis Mags la utilitzen per fer el bé. Però als cristians no ens cal preguntar a Herodes o als savis de la terra. Crist ha donat a la seva Església la seguredat de la doctrina, el corrent de gràcia dels Sagraments; i ha disposat que hi hagi persones per

orientar, per conduir, per portar constantment el camí a la memòria. Disposem d'un tresor infinit de ciència: la Paraula de Déu, custodiada en l'Església; la gràcia de Crist, que s'administra en els Sagraments; el testimoniatge i l'exemple d'aquells que viuen rectament juntament amb nosaltres, i que han sabut construir amb les seves vides un camí de fidelitat a Déu.

Permeteu-me un consell: si mai perdeu la claredat de la llum, recorreu sempre al bon pastor. Qui és el bon pastor? *El qui entra per la porta* de la fidelitat a la doctrina de l'Església, el qui no es comporta com el mercenari que *en veure venir el llop, desempara les ovelles i fuig; i el llop les arrabassa i dispersa el ramat.* [15] Mireu, que la paraula divina no és vana; i la insistència de Crist —¿no veieu amb quin afecte parla de pastors i d'ovelles, de la cleda i del

ramat?— és una demostració pràctica de la necessitat d'un bon guia per a la nostra ànima.

Si no hi hagués pastors dolents, escriu Sant Agustí, Ell no hauria precisat, parlant del bo. ¿Qui és el mercenari? El qui veu el llop i fuig. El qui cerca la seva glòria, no la glòria de Crist; el qui no gosa reprovar amb llibertat d'esperit els pecadors. El llop agafa una ovella pel coll, el diable indueix un fidel a cometre adulteri. I tu calles, no ho reprovés. Tu ets un mercenari; has vist venir el llop i has fugit. Potser et dirà: no, sóc aquí, no he fugit pas. No, responc, tu has fugit perquè has callat; i has callat, perquè has tingut por.[16]

La santedat de l'Esposa de Crist s'ha demostrat sempre —com també es demostra avui— per l'abundor de bons pastors. Però la fe cristiana que ens ensenya de ser senzills, no ens indueix a ser ingenus. Hi ha

mercenaris que callen i n'hi ha que diuen paraules que no són de Crist. Per això, si el Senyor permet que restem a les fosques, fins i tot en coses petites; si sentim que la nostra fe no és ferma, acudim al bon pastor, al que entra per la porta fent ús del seu dret, al que tot donant la vida pels altres, vol ser, en la paraula i en la conducta, una ànima enamorada: tal vegada també un pecador, però que confia sempre en el perdó i en la misericòrdia de Crist.

Si la vostra consciència us reprova alguna falta —encara que no us sembli greu—, si dubteu, acudiu al Sagrament de la Penitència. Aneu al sacerdot que us atén, el qui sap exigir de vosaltres una fe ferma, una finor d'ànima, una veritable fortalesa cristiana. A l'Església existeix la més plena llibertat per confessar-se amb qualsevol sacerdot que tingui les legítimes llicències, però un cristià de vida clara anirà —lliurement!— a

aquell que coneix com a bon pastor, que pot ajudar-lo a aixecar la mirada, per tornar a veure allà dalt l'estrella del Senyor.

Or, encens i mirra

Videntes autem stellam gavisi sunt gaudio magno valde,[17] diu el text llatí amb una admirable reiteració: en descobrir novament l'estrella, se n'alegraren amb un goig molt gran. Per què, tanta alegria? Perquè els qui mai no dubtaren, reben del Senyor la prova que l'estrella no havia desaparegut: van deixar de contemplar-la sensiblement, però l'havien conservada sempre en l'ànima. Així és la vocació del cristià: si no es perd la fe, si es manté l'esperança en Jesucrist que estarà amb nosaltres *fins a la consumació dels segles*,[18] l'estrella torna a aparèixer. I en comprovar una vegada més la realitat de la vocació, neix una alegria més gran, que

acreix en nosaltres la fe, l'esperança i l'amor.

Entraren a la casa, veieren el Nen amb Maria, la seva Mare, i, agenollats, el van adorar.[19] Nosaltres també ens agenollem davant de Jesús, del Déu amagat en la humanitat: li repetim que no volem girar l'esquena a la seva crida divina, que mai no ens separarem d'Ell; que bandejarem del nostre camí tot allò que sigui un destorb per a la fidelitat; que desitgem sincerament ésser dòcils a les seves inspiracions. Que tu, en la teva ànima, i jo també —perquè faig una oració íntima, amb profunds crits silenciosos— estem explicant a l'Infant que volem ser tan bons complidors com aquells servents de la paràbola, perquè també ens pugui respondre: *alegra't, servent bo i fidel.* [20]

Després obriren els seus tresors i li van oferir presents: or, encens i mirra.

[21] Aturem-nos una mica per entendre aquest passatge del Sant Evangeli. ¿Com és possible que nosaltres, que no som res ni valem res, fem ofrenes a Déu? Diu l'Esriptura: *tot bon present i tot do perfecte vénen de dalt.*[22] L'home no encerta ni tan sols a descobrir enterament la profunditat i la bellesa dels regals del Senyor: *Si sabessis el do de Déu!*,[23] respon Jesús a la dona samaritana. Jesucrist ens ha ensenyat d'esperar-ho tot del Pare, de cercar, abans que res, el regne de Déu i la seva justícia, ja que tota la resta ens serà donada de més a més, i Ell sap prou bé què necessitem nosaltres.[24]

En l'economia de la salvació, el Nostre Pare té cura de cada ànima amb una delicadesa amorosa: *cadascú ha rebut de Déu el seu propi do, qui d'una manera, qui d'una altra.* [25] Semblaria inútil, doncs, d'afanyar-se a ofrenar al Senyor

quelcom dallò que li fos necessari:
des de la nostra situació de deutors
que no tenen amb què pagar,[26] els
nostres dons s'assemblarien als de
l'Antiga Llei, que Déu ja no accepta:
*Vós no heu volgut, ni us plauen gens,
els sacrificis, ni les ofrenes ni els
holocausts pel pecat, tot de coses que
son ofertes segons la Llei.*[27]

Però el Senyor sap que donar és cosa
d' enamorats, i Ell mateix ens
assenyala allò que desitja de
nosaltres. Tant li fan les riqueses, i
els fruits, i els animals de la terra, del
mar o de l'aire, ja que tot això és veu;
vol alguna cosa íntima, que hàgim de
donar-li amb llibertat: *fill meu,
dóna'm el teu cor.*[28] Ho veieu? No
en té prou de compartir: ho vol tot.
No va buscant coses nostres, ho torno
a dir: ens vol a nosaltres mateixos.
D'aquí i solament d'aquí, arrenquen
tots els altres presents que podem
oferir al Senyor.

Per tant, donem-li or: l'or fi de l'esperit de despreniment del diner i dels mitjans materials. No oblidem que són coses bones, que vénen de Déu. Però el Senyor ha disposat que les fem servir sense deixar-hi el cor, fent-les rendir en profit de la humanitat.

Els béns de la terra no són dolents; es perverteixen quan l'home els erigeix en ídols i s'hi agenolla davant; s'ennobleixen quan els convertim en instruments per al bé, en una tasca cristiana de justícia i de caritat. No podem anar darrera els béns econòmics com qui va a la recerca d'un tresor; el nostre tresor és aquí, ajagut en una menjadora; és Crist i en Ell s'han de centrar tots els nostres amors, *perquè on hi ha el nostre tresor, allí hi haurà també el nostre cor.*[29]

Oferim encens: els desigs, que puguen fins al Senyor, de menar una vida

noble, de la qual es despregui el *bonus odor Christi*,^[30] el perfum de Crist. Impregnar les nostres paraules i accions en el *bonus odor*, és sembrar comprensió, amistat. Que la nostra vida acompanyi les vides dels altres homes, per tal que ningú no es trobi o no se senti sol. La nostra caritat ha de ser també afecte, escalf humà.

Així ens ho ensenya Jesucrist. La Humanitat feia segles que esperava la vinguda del Salvador; els profetes ho havien anunciat de mil maneres; i àdhuc en els últims racons de la terra —encara que pel pecat i per la ignorància estigués perduda una gran part de la Revelació de Déu als homes— hom conservava el desig de Déu, l'ànima de ser redimits.

Arriba la plenitud dels temps i, per complir aquesta missió, no apareix cap geni filosòfic, com Plató o Sòcrates; no s'instal·la a la terra un

conqueridor poderós, com
Alexandre. Neix un Infant a Betlem.
És el Redemptor del món; però,
abans de parlar estima amb obres.
No porta cap fórmula màgica, perquè
sap que la salvació que ofereix ha de
passar pel cor de l'home. Les seves
primeres accions són rialles, plors de
nen, el son inerme d'un Déu
encarnat: perquè ens enamorem
d'Ell, perquè el sapiguem acollir en
els nostres braços.

Ara ens adonem, una vegada més,
que això és el cristianisme. Si el
cristià no estima amb obres, ha
fracassat com a cristià, que és
fracassar també com a persona. No
pots pensar en els altres com si fossin
números o esglaons, perquè tu
puguis pujar; o com una massa per a
ésser exaltada o humiliada, adulada
o menyspreada, segons els casos.
Pensa en els altres, —abans que res,
en aquells qui són al teu costat— com

en allò que són: fills de Déu, amb tota la dignitat d'aquest títol meravellós.

Hem de portar-nos com a fills de Déu amb els fills de Déu: el nostre amor ha d'ésser un amor sacrificat, diari, fet de mil detalls de comprensió, de sacrifici silenciosos, de donació que no es nota. Aquest és el *bonus odor Christi*, el que feia dir als qui vivien entre els nostres primers germans en la fe: *Mireu com s'estimen!*[\[31\]](#)

No es tracta d'un ideal llunyà. El cristià no és un Tartarí de Tarascó, entossudit a caçar lleons on no pot trobar-ne: en els passadissos de casa. Vull parlar sempre de vida diària i concreta: de la santificació del treball, de les relacions familiars, de l'amistat. Si *en això* no som cristians, en què ho serem? La bona olor de l'encens és el resultat d'una brasa, que crema sense ostentació una munió de grans; el *bonus odor Christi* s'observa entre els homes no pas per

la flamarada d'un foc d'ocasió, sinó per l'eficàcia d'un caliu de virtuts: la justícia, la lleialtat, la fidelitat, la comprensió, la generositat, l'alegria.

I, amb els Reis Mags, també oferim mirra, el sacrifici que no ha de mancar en la vida cristiana. La mirra ens duu el record de la Passió del Senyor: a la Creu, per beure, li donen mirra mesclada amb vi,[32] i amb mirra ungiren el seu cos per a la sepultura.[33] Però no us penseu que reflexionar sobre la necessitat del sacrifici i de la mortificació, signifiqui afegir una nota de tristor a aquesta festa alegre que avui celebrem.

Mortificació no és pessimisme, ni esperit agre. La mortificació no val res sense la caritat: per això hem de buscar mortificacions que, tot fent-nos passar amb senyoria per damunt les coses de la terra, no mortifiquin els qui viuen amb nosaltres. El cristià

no pot ser ni un botxí ni un miserable; és un home que sap estimar amb obres, que prova el seu amor amb la pedra de toc del dolor.

Però haig de dir altra vegada, que aquesta mortificació no comportarà correntment grans renúncies, que tampoc no són freqüents. Estarà composta de petits venciments: somriure a qui ens importuna, negar al cos capricis de béns superflus, acostumar-nos a escoltar els altres, fer rendir el temps que Déu posa a la nostra disposició... I tants detalls més, insignificants en aparença, que sorgeixen sense que els cerquem —contrarietats, dificultats, penes—, al llarg de cada dia.

Sancta Maria, Stella Orientis

Acabo, repetint unes paraules de l'Evangeli d'avui: *entrant a la casa, veieren el Nen amb Maria, la seva Mare*. Nostra Senyora no se separa del seu Fill. Els Reis Mags no són

rebutts per un rei encimbellat en el seu tron, sinó per un Nen als braços de la Mare. Demanem a la Mare de Déu, que és la nostra Mare, que ens prepari el camí que mena a l'amor ple: *Cor Mariae dulcissimum, iter para tutum!* El seu dolcíssim cor coneix la sendera més segura per trobar Crist.

Els Reis Mags tingueren una estrella; nosaltres tenim Maria, *Stella maris, Stella orientis*. Avui li diem: Santa Maria, Estel del mar, Estel del matí, ajuda els teus fills. El nostre zel per les ànimes no ha de conèixer fronteres, ja que ningú no és exclòs de l'amor de Crist. Els Reis Mags foren les primícies dels gentils; però, un cop consumada la Redempció, ja *no hi ha jueu ni grec, no hi ha esclau ni home lliure, no hi ha home ni dona*—no existeix cap mena de discriminació—, *perquè tots sou u en el Crist Jesús.*[34]

Els cristians no podem ésser exclusivistes, ni separar o classificar les ànimes; *en vindran molts d'Orient i d'Occident*;[35] en el cor de Crist, hi caben tots. Els seus braços —ho admirem de nou en el pessebre— són els d'un Nen: però, són, els mateixos que s'estendran a la Creu, atraient tots els homes.[36]

I un últim pensament per a aquest baró just, el Nostre Pare i Senyor Sant Josep que en l'escena de l'Epifania, ha passat, com sol fer-ho, inadvertit. Jo l'endevino en un recolliment de contemplació, protegint amb amor el Fill de Déu, el qual, fet home, ha estat confiat a la seva cura paternal. Amb la meravellosa delicadesa de qui no viu per a si mateix, el Sant Patriarca es prodiga en un servei tan silenciós com eficaç.

Hem parlat avui de vida d'oració i d'afany apostòlic. Quin mestre més

bo que sant Josep? Si voleu un consell que repeteixo incansablement des de fa molts anys, *Ite ad Ioseph*,^[37] aneu a sant Josep: ell us ensenyarà camins concrets i maneres humanes i divines d'acostar-nos a Jesús. I aviat us atrevireu, com ell ho va fer, *a dur en braços, a besar, a vestir, a custodiar*^[38] aquest Infant Déu que ens ha nascut. Amb l'homenatge de llur veneració, els Mags oferiren a Jesús or, encens i mirra; Josep li donà, tot sencer, el seu cor jove i enamorat.

[1] Mt II, 2.

[2] Lc II, 12.

[3] Phil II, 7.

[4] Mt II, 2.

[5] Is XLIII, 1.

[6] St. Joan Crisòstom, *In Matthaeum homiliae*, 6, 5 (PG 57, 78).

[7] Mt II, 2-3.

[8] Mt V, 48.

[9] Cfr. Lc II, 9.

[10] Mt II, 4.

[11] Mt II, 5-6.

[12] Cfr. 2 Par XIX, 7; Rom II, 11; Eph VI, 9; Col III, 25, etc.

[13] Mt II, 9.

[14] Cfr. Ps LXXVIII, 8.

[15] Cfr. Ioh X, 1-21.

[16] St. Agustí, *In Ioannis Evangelium tractatus*, 46, 8 (PL 35, 1732).

[17] Mt II, 10.

[18] Mt XXVIII, 20.

[19] Mt II, 11.

[20] Mt XXV, 23.

[21] Mt II, 11.

[22] Iac I, 17.

[23] Ioh IV, 10.

[24] Cfr. Mt VII, 32-33.

[25] 1 Cor VII, 7.

[26] Cfr. Mt XVIII, 25.

[27] Heb X, 8.

[28] Prv XXIII, 26.

[29] Mt VI, 21.

[30] 2 Cor II, 15.

[31] Tertulià, *Apologeticum*, 39 (PL I, 471).

[32] Cfr. Mc XV, 23.

[33] Cfr. Ioh XIX, 39.

[34] Gal III, 28.

[35] Mt VIII, 11.

[36] Cfr. Ioh XII, 32.

[37] Gen XLI, 55.

[38] De l'oració a Sant Josep,
preparatòria a la Santa Missa en el
Missal Romà: *O felicem virum,
beatum Ioseph, cui datum est, Deum
quem multi reges voluerunt videre et
non viderunt, audire et non audierunt;
non solum videre et audire, sed
portare, deosculari, vestire et
custodire!*

opusdei.org/ca-es/article/audio-en-lepifania-del-senyor/ (28/03/2025)